

og kronede konge over disse tre kongeriger, Danmark, Sverige og Norge. Derfor vil vi alle i disse tre riger over for fornævnte vor herre gøre alt det med troskab og kærlighed, som vi bør gøre over for vor rette herre og kronede konge, og han bør gøre over for os, hvad han bør gøre. Og med hensyn til slotte, befæstninger, lande og len og alle andre forhold, hvad de end kaldes eller kan være, som fornævnte vor herre, kong Erik, og hans moders moster, vor nådige frue, dronning Margrete, har betroet os og herefter vil betro os, vil vi og alle i disse fornævnte riger både i deres livstid og efter deres død handle, således som de har betroet os og også herefter vil betro os, og således som vi vil stå til ansvar for og være bekendte over for både Gud og mennesker. Gud lønne fremdeles vor kære frue, dronning Margrete, for alt godt. Hun har handlet over for og omgædedes med os i disse tre kongeriger og har stået i spidsen for disse fornævnte riger, således at alle vi, der bygger og bor i disse fornævnte riger, ingen beskyldninger retter mod hende, men ønsker at Gud må give hende himmerige, til gengæld for som hun har omgædedes og behandlet os, og vi takker hende gerne for alt godt og (vil) at alle disse foran skrevne punkter og artikler med Guds hjælp skal blive urokkelige og faste i Guds navn, således som skrevet ovenfor. Til større sikkerhed for alle disse foranskrevne punkter og artikler har alle vi fornævnte med vor vilje og vort vidende ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet og skrevet i Kalmar år 1397 efter vor Herres fødsel fredag efter kongen og martyren sankt Knuds dag.

1) 17. juni.

1397. 13. eller 20. juli¹). Kalmar.

345

Unionstraktaten mellem Danmark, Sverige og Norge, udstedt af to ærkebiskopper, to biskopper, en provst og 12 riddere.

Original på dansk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle, der hører eller ser dette brev, såvel nulevende som fremtidige, at alle disse tre riger Danmark, Sverige og Norge med virkelig endrægtighed og enighed, med kærlighed og god vilje fra rigerne hver især, med højbarne fyrstinde vor nådige frue, dronning Margretes råd, indvilligelse og samtykke samt med alle tre rigers gode vilje og fuldstændige samtykke af biskopper og (andre) gejstlige,

riddere og væbnere og rigets fuldstændige og menige almue i hvert rige for sig har taget, valgt og modtaget vor højbårne og værdige fyrste, vor nådige herre kong Erik, til en ret herre og konge over alle disse tre riger, og sidenhen nu næstforledne trinitatis søndag²) i faderens, sønnens og den helligånds navn kronet ham her i Kalmar med alle rigets gode mænds samtykke og råd, både gejstliges og lægmænds, og satte ham i kongelig stol over disse tre kongeriger med den værdighed, som både i gejstlig og verdslig henseende tilkommer en retmæssig kronet konge, til at besidde og være over disse tre kongeriger Danmark, Sverige og Norge; og så blev der her på det fornævnte tidspunkt og sted afholdt, forhandlet og afsluttet en bestandig og ubrydelig enighed, fred og forening med fornævnte vor herre kong Eriks og fornævnte vor frue dronning Margretes råd og samtykke og med virkelig enighed og samtykke fra alle rigets rådgivere og mænd i alle tre kongeriger og godkendt på følgende måde: For det første skal disse tre riger nu have denne konge, som er kong Erik, i hans levetid, og sidenhen skal disse tre riger til evig tid have én konge, og ikke flere, over alle tre riger, således at rigerne aldrig mere adskilles, om Gud det vil. Sidenhen når denne konge er død, skal der over alle tre riger vælges og tages én konge, og ikke flere, og herefter skal det ene rige ikke tage eller vælge en konge, uden at det sker med alle tre rigers behørig indvilgende og enighed. Hvis Gud giver denne konge en søn eller dem, der kommer efter ham, en søn eller flere, da skal én – og ikke flere – vælges og tages til konge over alle tre riger, mens de andre brødre bliver forlenede og betænkte med andet herredømme i rigerne. Og hvis han får døtre, skal man forholde sig med dem, således som loven viser. Og altid en af kongesønnerne – hvis Gud vil, at der findes nogen – skal disse tre riger vælge, og han skal vedblive at være konge, og der skal ikke være flere, således som tidligere sagt. Skulle det ske, at kongen dør barnløs – hvilket Gud forbyde – da skal rigets rådgivere og mænd efter deres bedste samvittighed vælge og tage en anden, hvem Gud giver dem nåde til, og den de mener, det vil være rigtigst og forstandigst over for Gud og nyttigst for rigerne; og det skal ske med alle tre rigers virkelige enighed, således at ingen sætter sig herimod eller drager andet ind end det, der foran står skrevet. Alle tre kongeriger skal blive og være i enighed og kærlighed, således at det ene ikke skal drage sig bort fra det andet på grund af nogen splid eller adskillelse, men hvad der sker det ene, enten ved krig eller ved udenlandske mænds angreb, det skal gælde dem alle tre, og hvert af dem skal med al troskab og af al magt være det andet

behjælpeligt, dog således at hvert rige forbliver ved sin lov og ret, og kongen skal forholde sig, som han bør. Fremdeles skal kongen i Danmark styre og råde med sit rige over borg og fæstning, over lov og dom, således som der er lov og ret, og kongen har ret til og bør gøre, og ligeledes i Sverige og i Norge, efter deres lov og ret, og hvad kongen der har ret til og bør gøre; og ingen lov eller ret skal føres ud af den ene rige og ind i det andet, når den ikke tidligere har været lov og ret der, men kongen og hvert rige skal forblive ved sin egen lov og ret, således som det før er sagt, og hvert bør forblive. Skulle det ske, at et af disse riger – hvilket det end kan være – påføres krig eller kommer ud for våbenmagt, da skal de andre to riger med magt og al troskab, når kongen eller hans embedsmænd på hans vegne pålægges dem, komme det rige til hjælp og forsvar, hvor de bliver tilsagt, enten til lands eller til vands; og hvert rige skal komme og være det andet rige til hjælp, som sig bør uden nogen svig, dog således at hvor et rige eller begge to kommer det ene til hjælp, da skal man i det rige forsyne dem med spise, kost og foder gennem rigets embedsmænd, der skal sørge for deres trang og ernæring og ordne det sådan, at landet og almuen ikke lider skade; men angående deres tjeneste, løn, den skade, de lider, eller om de kommer i fængsel eller hvad andet, der kan angå dem, da skal kongen stå til ansvar for dem, og de skal ikke plage eller påklage rigets embedsmænd eller almuen desangående. Når rigerne eller et af dem bliver påført krig af en udenlandsk hær, da skal ingen gribe til kneb og forsvare sig med, at han ikke er pligtig til nogen tjeneste udover sin egen landegrænse; dette punkt er vi alle gået ind på og har samtykket i, at en af os skal hjælpe og følge den anden ind i det rige, hvor det er nødvendigt, eftersom alle tre riger nu er og skal forblive under én konge og herre og skal blive enige som ét rige. Hermed skal al fejde og splid, som indtil nu i lang tid har været rigerne imellem, være fjernet og aldrig mere fremmes eller fremdrages, og det ene rige skal aldrig mere bekrige det andet og ikke fremdrage noget, der kan afstedkomme krig eller uenighed, men alle skal de forblive som ét rige under én konge, som tidligere sagt. Hver mand, høj og lav, skal forblive ved lov og ret og lade sig stille tilfreds efter loven og retten og ikke med dødelig fejde eller anden uret eller ved hovmod undertrykke nogen anden eller forurette den, der formår mindre, men alle skal frygte Gud og vor herre kongen, og alle skal rette sig efter hans bud, sådan som det bør sig, og efter de embedsmænd, som han indsætter til på sine vegne at holde dom over dem, der forbryder sig herimod. Bliver nogen i noget rige fredløs, uden

fred eller landflygtig i et andet rige for sit retsbrud, så skal han være fredløs i det ene rige lige så vel som i det andet, og ingen skal beskytte ham eller forsvare ham, men der hvor han bliver tiltalt og påkæret, skal man lade ham dømmes for, hvad han har forbrudt, og sådan som retten foreskriver. Hvis der på samme måde bliver begyndt eller aftalt forhandlinger eller sager med fremmede herrer eller stæder eller deres sendebud til vor herre kongen, i hvilket rige han da end befinder sig, så har han og hans råd, de som da er til stede hos ham, dog altid nogle fra hvert rige, myndighed til, at han og de, der på disse tre rigers vegne kan handle og afgøre, hvad der er gudelig, forstandigst og nyttigst og til vor herre kongens og disse tre rigers gavn. Fremdeles skal man gøre og holde disse foranskrevne punkter og artikler, således som tidligere skrevet, og således forklare og udlægge dem, at det bliver Gud til hæder og vor herre kongen og rigerne til gavn, gode og fred, og således at hver lader sig stille tilfreds med lov og ret. Skulle det ske, at der var nogen, der ville handle herimod, så skal alle folk i disse riger hjælpe vor herre kongen og de embedsmænd, som han indsætter til med god tro og af al magt at styre og at dømme derover, således som det er rigtigt og tilbørligt. Fremdeles skal vor frue, dronning Margrete, styre og besidde, råde over og beholde uhindret, efter sin vilje med al kongelig ret uden undtagelse, så længe hun lever, alt det, som hendes fader og hendes søn indrømmede og gav hende, mens de var i live og i deres testamente, og yderligere hendes morgengave i Sverige og hvad andet, som Sveriges riges mænd er kommet overens med hende om og indvilliget i, at hun skal beholde, og fremdeles hendes morgengave i Norge og det, som hendes herre, kong Håkon, og hendes søn, kong Oluf, der har indrømmet og givet hende, både i deres livstid og i deres testamente, og hun må lade gøre et muligt testamente efter sig, og det skal overholdes, dog således at landene og slottene kommer frit og upåtalte til kongen, når hun dør, med undtagelse af de penge og det gods, som hun muligvis bortskænker ved sit testamente, som før nævnt, af dette foromtalte, som både er indrømmet og givet hende, det skal forblive bestandigt og sikkert og overholdes, og hvad hun allerede tidligere har overdraget eller givet eller betalt bort eller forlenet i disse tre kongeriger til Guds hæder og til hendes venner og tjenere, det skal også forblive bestandigt og sikkert, således som det er gjort, og kongen og rigets mænd i disse tre kongeriger skal hjælpe hende til at besidde og beholde dette foranskrevne og beskærme og værge det for hende og i god tro beskytte det for hende i hendes livstid, hvis det

er nødvendigt, uden nogen som helst svig. Hvis nogen vil forurette hende i anledning af disse foranskrevne punkter eller på nogen måde gøre hende imod, skade hende eller hindre hende heri, så vil vi i god tro og af al magt være hende behjælpelige med at skaffe hende ret over dem, der gør det; og vi under hende, at hun må tage Gud til hjælp og dem, der vil hjælpe hende med at stå der imod og at værgе sig uden dadel. Til yderligere sikkerhed for, at disse foranskrevne punkter skal forblive bestandige, sikre og ubrydelige til evig tid med Guds hjælp og i alle henseender og i alle artikler, således som forskrevet står, og at breve skal udstedes på pergament to fra hvert rige, nemlig Danmark, Sverige og Norge, der i alle henseender lyder som foranskrevet og i alle artikler er overensstemmende hermed, og de skal besegles med vor herre kongens, vor frue dronningens segl og segl tilhørende rigets råd og mænd og købstæderne i hvert af disse tre riger, Danmark, Sverige og Norge, og at alle disse stykker er således forhandlede og endt, og at de i alle måder således skal fuldbyrdes og udføres og forblive, som foran står skrevet, da har vi Jakob og Henrik, af Guds nåde ærkebiskopper i Lund og Uppsala, Peder og Knut, af samme nåde biskopper i Roskilde og Linköping, Karl af Tofta, Jens Andersen, Sten Bengtsson, Jens Rud, Ture Bengtsson, Folmer Jakobsen, Eringisl, Peder Nielsen af Ågård og Algot Magnusson, riddere, Arnold, provst i Oslo, Ogmund Bolt, Alf Haraldsson, og Gaute Eriksson, riddere, med vor gode vilje ladet vore segl blive hængt under dette brev³). Skrevet i Kalmar i det Herrens år 1397 på jomfruen sankt Margretes dag.

1) da brevet er udstedt i Kalmar, der på dette tidspunkt lå i Linköping stift, hvor Margrethedag fejredes 13. juli, jf. Helander, *Ordinarium Lincopense* 377, kan man ikke se bort fra muligheden af, at skriveren har fulgt sædvanen på stedet. Men da skriveren meget vel kan have tilhørt det kongelige kancelli, og Margrethedag i det øvrige Skandinavien fejredes 20. juli, jf. Grotefend, *Taschenbuch* 77, kan denne dato heller ikke udelukkes. – 2) 17. juni. – 3) O.S. Rydberg bestemte 1882 i *Sverges Traktater II* seglene som følger: Øverste række: 1. Ærkebiskop Jakobs sekret. 2. Ærkebiskop Henriks sekret. 3. Biskop Peders sekret (Lodehat). 4. Biskop Knuts sekret. 5: Karl Ulfsson af Tofta sigil. 6: Sten Bengtsson sigil. 7: Ture Bengtssons sigil. Anden række: 1. Algot Magnussons sigil. 2: Peder Nielsens sigil. 3: Eringisl Nilssons sigil. Niels Skyum-Nielsen har i 1960 med rette korrigeret dette, *Scandia* XXVI. Bl.a. ud fra seglenes bevaringstilstand så tidligt som 1882 rejste han tvivl om identifikationen af nr. 4, der også kunne være biskop Bo af Århus' sekret, nr. 7, der også kunne være Jens Andersen Broks segl. I anden række kunne segl nr. 2 også have været Folmer Jakobsen Lunges, Jens Ruds, Ogmund Bolts, Alf Haraldssøns eller Gaute Erikssøns. Niels Skyum-Nielsen konkluderer, at der er mulighed for, at en nordmand kan have beseglet unionsbrevet.